

COMITÈ D'ÈTICA ASSISTENCIAL

COMUNICAT DIA DE LA SALUT MENTAL

Barcelona, 10 d'octubre de 2022

Per l'eliminació total de la vulneració dels drets dels pacients

El 10 d'octubre se celebra el **Dia Mundial de la Salut Mental**. Com és habitual, es realitzaran diversos actes protagonitzats per entitats i per l'administració pública, amb la triple finalitat de posar de relleu la problemàtica que comporta, reduir l'estigma que segueix mantenint-se i donar la veu —encara que sigui per un dia— als principals protagonistes i llurs famílies.

Enguany, a més, l'administració podrà explicar la dedicació que presta a la salut mental, amb la constitució recent del Pacte Nacional per la Salut Mental, que es **proposa garantir l'any 2030 tots els drets subscrits a la Convenció de les Nacions Unides** (ratificada per l'Estat espanyol l'any 2008): Benvinguda sigui aquesta nova mirada per part de l'administració.

No obstant, cal posar de manifest la crua i dura realitat: **Avui dia se segueix vulnerant els drets dels pacients**. Aquestes vulneracions poden ser perfectament evitades si es prenen les mesures pertinents. La voluntat d'afrontar veritablement aquest tema només pot anar acompanyada d'una prioritització adequada de despesa i de cultura assistencial.

Amb l'ànim de facilitar el camí que cal recórrer, el Comitè d'Ètica Assistencial (CEA) de la Fundació Congrés Català de Salut Mental, així com les entitats i persones que signen aquest comunicat, volem expressar:

1. El nostre **desacord amb la privació de llibertat de pacients amb trastorns mentals severos**. Cal rebutjar i combatre la idea establerta que, per rebre el tractament adequat, aquests pacients poden patir ingressos involuntaris en una unitat psiquiàtrica.
2. En els serveis d'atenció urgent, reclamem que els **espais siguin estructuralment concebuts per ser lloc d'acollida de la situació crítica o aguda**. Cal garantir les condicions de material i personal necessàries per facilitar l'atenció i escolta a fi que el pacient se senti acompanyat i comprès dins el seu patiment i trastorns psíquics. Amb aquestes mesures es pot arribar, de manera ordinària, a no fer necessaris els ingressos involuntaris ni les contencions mecàniques o d'altre caire.

3. Recordem que la ratificació de la Convenció de l'ONU per part de l'Estat espanyol compromet la **supressió de contencions mecàniques** (Informe Relatora Especial NU 24 juliol 2018 apart. 43, en l'apartat 44 s'explicita que els estats haurien de reconèixer aquestes pràctiques com tortures) **i de l'ingrés involuntari** (apart. 41 del mateix informe i reiterat a l'apart. 64 de l'Informe Relatora Especial 2019, i obliga l'administració a potenciar i finançar **formes de tractament sense privació de llibertat** (Informe Relatora Especial 11 gener 2019, apart. 64).

4. Reclamem **assistència psicològica a les urgències i a les sales dels centres hospitalaris** amb l'objectiu d'ajudar a fer més entenedora la situació de crisi soferta i facilitar que el propi pacient l'assumeixi de manera responsable. Aquest treball certament requereix més temps, però és condició per assolir la disminució total o quasi total de l'ingrés involuntari, així com també la disminució de tractament farmacològic.

5. Recordem el **caràcter excepcional de la intervenció dels cossos policials** en els trasllats als centres d'urgències. Aquestes actuacions hauran de ser novament protocol·litzades i s'hauran de realitzar sempre per personal format adequadament, amb prohibició estricta i expressa de les anomenades 'pistoles *Tasser*'.

6. Reclamem el **dret dels pacients a usar la llengua pròpia** en qualsevol acte clínic; aquesta demanda té més sentit encara en una situació crítica psicològica. Recordem que l'administració ha de vetllar pels drets lingüístics de la població atesa, així com promoure les competències culturals i la perspectiva de gènere.

7. Reclamem un **reforç dels dispositius d'atenció en Salut Mental** (no només administració de medicació) **en el propi medi i entorn dels afectats**, especialment si es tracta de **menors i llurs famílies**. També és de vital importància assegurar la **continuïtat assistencial** del pacient en totes les etapes del procés vital i de l'evolució del seu trastorn, incloent-hi les assistències domiciliàries, places residencials, pisos tutelats, etc. Molt especialment, **augmentar les dotacions d'atenció a domicili** per tal d'abordar les dificultats del pacient en el seu propi entorn i evitar les necessitats de l'ingrés involuntari.

8. Reclamem que es propiciï la **formació dels professionals** (MIR, PIR, EIR) amb el propòsit d'enfocar la seva capacitat a una visió holística del pacient i des de la perspectiva de la defensa dels seus drets.

Per una atenció en salut mental basada en els estàndards europeus, efectiva i respectuosa, combatem la vulneració dels drets dels pacients.

Comitè d'Ètica Assistencial

Fundació Congrés Català de Salut Mental

Barcelona, octubre de 2022